

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Til Nordmænd om en Norsk Høi-Skole

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Til Nordmænd om en Norsk Høi-Skole", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Aarhus Universitet, Kulturvidenskab. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1837_580-txr-shoot-idm65.pdf (tilgået 20. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Oversigt over manuskripter og tryk

Manuskripter

Der er ikke bevaret noget komplet manuskript til værket.

I Grundtvig-arkivet, Det Kongelige Bibliotek, København, findes et mindre antal forarbejder, se afsnit 2.

Tryk

Der findes to tryk fra Grundtvigs levetid:

A:

Til Nordmænd om en Norsk Høi-Skole fra Nik. Fred. Sev. Grundtvig.

Værket udkom ultimo juli 1837 i Christiania (det nuv. Oslo) på Chr. Grøndahls Bogtrykkeri.

Mandag den 29. juli 1837 oplyste det norske dagblad *Morgenbladet*, at værket var udkommet og solgtes "indheftet" (dvs. heftet) hos Christopher Grøndahl.

Prisen var 12 skilling.

Oplagets størrelse kendes ikke. Protokollerne for 1837 i Christopher Grøndahl og søns arkiv er ufuldstændigt bevaret og afgiver kun tilfældigt meddelelse om løssalg til enkeltpersoner og salg af 5-6 eksemplarer til hver af nogle norske boghandlere.

Nummer i *Bibliografien*: 580.

B:

Værket blev optrykt 1872 i *Smaaskrifter om den historiske Høiskole* (herefter: B), s. 65-85.

Ved udgivelsen af B erklærede bogens udgiver, forstander på Marielyst Højskole Carl Grove, bl.a.: De enkelte værker "ere optrykte aldeles uforandrede, naar undtages, at der i 'det danske Fiirkløver' paa et Sted er udeladt 2 Linier, paa et andet foretaget en Rettelse af et utydeligt Udtryk, begge Forandringer selvfølgelig foretagne af Grundtvig selv", *Dansk Folketidende*, 8. november 1872.

Grove forbigår, at der overalt i B desuden er foretaget talrige ortografiske moderniseringer og en stærk indskrænkning af førstetrykkes brug af spatieringer. F.eks. er titlen ortografisk moderniseret til: *Til Nordmænd om en norsk Høiskole*.

Værket blev ikke oversat i Grundtvigs levetid.

Manuskriptbeskrivelser

Fasc. 351.3d, Skolen for Døden og Skolen for Livet

Indhold

Manuskriptet er et forarbejde til et af værkerne *Til Nordmænd om en Norsk Høi-Skole* eller *Skolen for Livet og Akademiet i Soer*.

Datering

Ud fra indre kriterier må manuskriptet dateres til 1837, idet det henviser til *Det Danske Fiir-Kløver eller Danskheden partisk betragtet* fra 1836 som et værk, forfatteren skrev "ifjor".

Afmærkning i øverste venstre hjørne på s. 1-3 med tre prikker: "...", der repræsenterer: "I Jesu Navn".

Se endvidere afsnit 2.1.5.

Omfang og struktur

2 ark, hver for sig foldet til 4 blade samt 2 løse blade. I alt 6 blade, der alle er beskrevet på begge sider, bortset fra det sidstes versoside, som er ubeskrevet.

Læggene og bladene er nummereret 1-4 i øverste højre hjørne. Ifølge *Registranten* er de "af Grundtvig folieret"; dette forekommer imidlertid mindre sandsynligt, idet nummereringen er foretaget med blyant, hvor der i øvrigt kun er brugt pen og blæk.

Tilstand

Komplet forarbejde i god stand.

Papir

Håndgjort papir med bikubevandmærke og bimærke "FWE". Grundtvig anvendte dette papirfabrikat (fra papirmøllen Letmathe i Westfalen) i perioden november 1836 - december 1837.

Bladene måler 185-188 × 235 mm.

Skriveredskab

Pen og blæk.

Hænder

Grundtvigs hånd.

Tekst i gotisk håndskrift.

Manuskriptet har få overstregninger og enkelte tilføjelser i marginen.

Brug og behandling

Fasc. 351.3e, ingen titel

Indhold

Manuskriptet er et forarbejde til *Til Nordmænd om en Norsk Høi-Skole*.

Datering

Ud fra indre kriterier må manuskriptet dateres til 1837, idet manuskriptet omhandler ønsket om en norsk højskole.

Afmærkning i øverste venstre hjørne på 1. blad med tre prikker: "...", og på 2. blad bølgestreg; begge repræsenterer: "I Jesu Navn".

Se endvidere afsnit 2.2.5.

Omfang og struktur

3 løse blade, der alle er beskrevet på begge sider. Blad 1 har ingen indholdsmæssig sammenhæng med blad 2 og 3, som hører sammen.

Blad 1 recto er folieret i øverste højre hjørne: "5".

Tilstand

Forarbejde i god stand, men ukomplet.

Papir

Håndgjort papir med bikubevandmærke og bimærke "FWE". Grundtvig anvendte dette papirfabrikat (fra papirmøllen Letmathe i Westfalen) i perioden november 1836 - december 1837.

Bladene måler 189 × 235 mm.

Skriveredskab

Pen og blæk.

Hænder

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

Grundtvigs hånd, også folieringen af 1. blad.

Tekst i gotisk håndskrift.

Manuskriptet har få overstregninger og enkelte tilføjelser i marginen.

Brug og behandling

Ingen.

Fasc. 354.6, ingen titel

Indhold

Manuskriptet er et forarbejde til *Til Nordmænd om en Norsk Høi-Skole*.

Datering

Ud fra indre kriterier må manuskriptet dateres til 1837, idet manuskriptet omhandler ønsket om en norsk højskole.

Afmærkning i de øverste venstre hjørner på begge arks første side med tre prikker: "...", der repræsenterer: "I Jesu Navn".

Se endvidere afsnit 2.3.5.

Omfang og struktur

2 ark, hver for sig foldet til 2 blade. I alt 4 blade, der alle er beskrevet på begge sider.

Læggene er nummereret "3" og "8".

Tilstand

Forarbejde i god stand, men ukomplet idet læggene 1-2 og 4-7 mangler.

Papir

Håndgjort papir med bikubevandmærke og bimærke "FWE". Grundtvig anvendte dette papirfabrikat (fra papirmøllen Letmathe i Westfalen) i perioden november 1836 - december 1837.

Bladene måler 189 × 237-239 mm.

Skriveredskab

Pen og blæk.

Hænder

Grundtvigs hånd, også nummereringen.

Tekst i gotisk håndskrift.

Manuskriptet har mange overstregninger.

Brug og behandling

Ingen.

Bibliografisk beskrivelse

Formler

Format: 8o .

Kollationsformel: $\pi 1$ 18 24.

Pagineringsformel: 13 blade, titelbladet upagineret, dernæst pagineret 1, 2-24 [= 26].

Signaturformel: \$2 signeret (-22).

Bogens format er oktav. Den er trykt på et disjunkt (løst) titelblad samt et ark og et halvark, der er foldet til 13 oktavblade, 26 sider i alt. Titelbladet ($\pi 1$) er klæbet til det første blad af helarket (11).

Titelbladet er upagineret, side 1 er stumt pagineret, resten er pagineret 2-24.

Der er arksignaturer på s. 1 ("1"), 3 ("1*") og 17 ("2").

Størrelsen på bladene i et eksemplar tilhørende Institut for Kirkehistorie, Københavns Universitet (katalognummer V j 5iii), som er let beskåret, er 112 × 185 mm. Det har ikke været muligt at finde et ubeskåret eksemplar.

Indholdsoversigt

I titelblad, II blank, 1-24 tekst.

Typografi

Klummestørrelse

Klummens størrelse er 76 × 135 mm.

Skriftnit

Brødteksten til *Til Nordmænd om en Norsk Høi-Skole* er trykt med det gotiske skriftnit fraktur. På titelbladet er der desuden, vekslende med fraktur, brugt det gotiske skriftnit tekstur.

Fremhævelser og skriftarter

Fremhævelser markeres med spatiering, to gange dog med halvfed.

Brødteksten indledes med en uncial i halvfed.

Skriftgrader

Den største variation m.h.t. skriftgrader findes på titelbladet. På titelbladet står "*Norsk Høi-Skole*" med den største skriftgrad, herefter følger i stadig mindre skriftgrad: "*Til Nordmænd*", herefter i tekstur "Nik. Fred. Sev. Grundtvig" og i samme skriftgrad "*Christiania, 1837*" med årstallet i halvfed, herefter i samme skriftgrad som brødteksten "*om en*", "*fra*" og "Trykt hos Chr. Grøndahl".

Skillestreger

Der er anvendt to skillestreger, begge centrerede:

På titelbladet en lang skillestreg, der er tykkere på midten og skiller titel og forfatterangivelse fra angivelse af trykkested og -år.

På sidste side efter brødtekstens afslutning en kortere prymlinje.

Papirkvalitet

De undersøgte eksemplarer af værket er trykt på nu gulnet maskinpapir. Ikke desto mindre findes der et vandmærke: "M & J" i randen af et blad (blad 3 af det komplette ark 1) i eksemplaret tilhørende Institut for Kirkehistorie, Københavns Universitet (katalognummer V j 5iii). Det er sandsynligvis frembragt med en dandyrulle, en metalsigte til vandmærkeprægning i papir.

Omslag

Omslaget på et eksemplar, der tilhører Institut for Kirkehistorie, Københavns Universitet (katalognummer V j 5iii), er af gråt karduspapir. Omslaget er stumt, dvs. uden tryk.

Intern varians

Ved den interne kollation af tre eksemplarer af førstetrykket er der ikke fundet intern varians. Følgende eksemplarer er kollationeret:

Et eksemplar tilhørende Grundtvig Biblioteket, hovedsamlingen (katalognummer 3.4). På omslagsbladet ses Ejnar Skovrups signatur; stemplet "B.G.H." på titelbladet angiver "Bogsamlingen Grundtvigs Hus". Skanningen og OCR-behandlingen er foretaget efter dette eksemplar.

Et eksemplar tilhørende Institut for Kirkehistorie, Københavns Universitet (katalognummer V j 5iii). Faksimileringen er foretaget efter dette eksemplar.

Et eksemplar tilhørende Det Kongelige Bibliotek (fjernmagasin Nge. 6270 8o , foreløbig stregkode 202000254490).

Udgivelsesmåde

Til Nordmænd om en Norsk Høi-Skole udkom ultimo juli 1837 i Christiania (det nuv. Oslo) på Chr. Grøndahls Bogtrykkeri og forhandlede fra denne virksomhed i Toldbogade. Christopher Grøndahl selv var forlægger, hvilket dog ikke fremgår af titelbladet.

Tekstkritik

Anvendt litteratur

Trykt

- *Dansk Folketidende*, 8. november 1872. København
- Grundtvig, Nicolai Frederik Severin (1872) *Smaaskrifter om den historiske Høiskole*. København
- Grundtvig, Nicolai Frederik Severin (1968) *Grundtvigs skoleverden i tekster og udkast*, 1-2, udg. af K.E. Bugge. København
- Johansen, Steen (1948-1954) *Bibliografi over N.F.S. Grundtvigs Skrifter, (Bibliografien)* 1-4, bind 1. København
- *Morgenbladet*, 29. juli 1837. Christiania
- *Registrant over N.F.S. Grundtvigs papirer* (1957-1964, *Registranten*). København

Utrykt

- Regnskabsprotokoller i Christopher Grøndahl og søns arkiv, Nasjonalbiblioteket, Oslo